

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Т.в.о. декана юридичного факультету
Надія МОСКАЛЮК

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни **«Цивільне право і цивільний процес»**

ступінь вищої освіти - **бакалавр**

галузь знань **26 Цивільна безпека**

спеціальність **262 Правоохоронна діяльність**

освітньо-професійна програма **«Економічна безпека та фінансові розслідування»**

Кафедра безпеки та правоохоронної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	СРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Разом (год.)	Залік (сем)
Денна	2	3	28	14	4	99	6	150	3

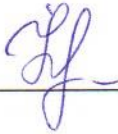
Тернопіль – ЗУНУ
2023

31.08.2023
[Signature]

Робоча програма розроблена д.ю.н., професором, професором кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, т.в.о. декана юридичного факультету Надією МОСКАЛЮК.

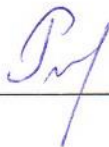
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, протокол № 1 від 30.08 2023 р.

В.о. завідувача кафедри
к.ю.н., доцент

Ігор МЕТЕЛЬСЬКИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Правоохоронна діяльність», протокол № 1 від 31.08 2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності
д.ю.н., доцент

Ніна РОГАТИНСЬКА

Гарант ОП
к.ю.н., доцент

Андрій ДЗЮРБЕЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Цивільне право і цивільний процес" 1.

Опис дисципліни "Цивільне право і процес"

Дисципліна – Цивільне право та цивільний процес	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS- 5	Галузь знань 26 Цивільна безпека	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів- 3	Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність	Рік підготовки: <i>Денна</i> – 2 Семестр: <i>Денна</i> – 4
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції: <i>Денна</i> - 24 год. Практичні заняття: <i>Денна</i> – 12 год.
Загальна кількість годин – 3 семестр - 150 год.		Самостійна робота <i>Денна</i> : 99 год.(в т.ч.) <i>тренінг, КПЗ</i> – 6 год.
Тижневих годин: 4 семестр – 12,5 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Цивільне право і цивільний процес».

2. 1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у засвоєнні студентами значення норм, які регулюють різні форми захисту суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів, їх характер; показати зростаючу роль цивільного процесуального права на сучасному етапі розвитку країни в світлі гарантованого Конституцією України права всіх громадян на судовий захист, ознайомити з порядком розгляду і вирішення цивільних справ судами, а також із здійсненням нотаріальних дій, продемонструвати нерозривний зв'язок норм права з їх практичним застосуванням відповідними органами.

2. 2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення курсу «Цивільне право та цивільний процес» студенти повинні знати:

- місце, роль і значення системи цивільного та цивільного процесуального права України;
- правове становище учасників цивільних та цивільно-процесуальних правовідносин;
- основні норми законодавства України в сфері регулювання цивільних
- про незворотність юридичної відповідальності за порушення цивільного законодавства.

вміти:

- застосовувати норми цивільного та цивільного процесуального права України в процесі вирішення конкретних ситуацій;
- вільно оперувати спеціальною правовою термінологією у цивільно –правовій галузі;

- використовувати положення актів цивільного законодавства;
- розшукати і застосовувати практику застосування цивільного законодавства.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Цивільне право і цивільний процес»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні положення цивільного права України. Речові права. Тема 1. Цивільне право в системі права України. Цивільне законодавство.

Співвідношення публічного та приватного права. Цивільне право як приватне право. Предмет цивільного права. Поняття та особливості цивільних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин. Елементи цивільних правовідносин. Метод цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права. Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Система цивільного законодавства. Дія цивільного законодавства у часі, просторі, за колом осіб. Застосування цивільного законодавства за аналогією. Суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин.

Тема 2. Правочини. Строки. Позовна давність.

Поняття правочину. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма правочину. Державна реєстрація правочину. Зміст правочину. Поняття недійсного правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Поняття та види строків у цивільному праві. Строки та терміни. Позовна давність. Відмінність позовної давності від інших строків в цивільному праві. Види позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення, переривання та поновлення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема 3. Право власності та інші речові права на чуже майно. Право інтелектуальної власності.

Поняття права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Зміст права власності. Форми права власності. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Право приватної власності фізичних осіб. Право приватної власності юридичних осіб. Право державної власності. Право комунальної власності. Право спільної власності. Поняття, види та ознаки речових прав на чуже майно. Володіння чужим майном. Поняття та види сервітутів. Емфітевзис та суперфіцій. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права. Право інтелектуальної власності на винаходи, корисну модель, промисловий зразок. Право інтелектуальної власності на комерційні позначення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Зобов'язальне право. Окремі види договірних зобов'язань. Недоговірні зобов'язання.

Тема 4. Загальні положення про цивільно-правовий договір.

Поняття та значення договору. Принципи договірного права. Зміст договору. Форма цивільно-правового договору. Види договору. Укладення, зміна та розірвання договору.

Тема 5. Загальна характеристика договорів про оплатну передачу майна у власність та договорів про передачу майна у користування.

Договір купівлі-продажу. Договір поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни. Договір найму (оренди). Прокат. Найм (оренда) земельної ділянки. Найм будівлі або іншої капітальної споруди. Найм (оренда) транспортного засобу. Лізинг. Найм (оренда) житла. Договір позички.

Тема 6. Договори про виконання робіт та надання послуг.

Загальні положення про підряд. Побутовий підряд. Будівельний підряд. Підряд на проектні та пошукові роботи. Договір на виконання науково-дослідних або дослідноконструкторських та технологічних робіт. Загальні положення про договір про надання послуг. Договори перевезення. Договір зберігання. Договір страхування. Договір доручення. Договір комісії. Договір консигнації. Договір управління майном.

Тема 7. Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського рахунка. Договір банківського вкладу. Договір факторингу.

Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського рахунка. Договір банківського вкладу. Укладення договору банківського рахунка, банківського вкладу. Обмеження права розпоряджання рахунком. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця. Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Сторони у договорі факторингу. Недійсність захорони відступлення права грошової вимоги. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання боржником грошової вимоги. Наступне відступлення права грошової вимоги. Права фактора. Зустрічні вимоги боржника. Захист права боржника.

Тема 8. Зобов'язання із заподіяння шкоди шкоди.

Поняття та особливості зобов'язання із заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання). Підстави та умови виникнення зобов'язань із заподіяння шкоди. Підстави звільнення від обов'язку із відшкодування шкоди. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування їх посадовими особами. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду. Відшкодування шкоди завданої внаслідок вчинення злочину.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Поняття, предмет, система і принципи цивільного процесуального права.

Тема 9. Предмет і система науки цивільного процесуального права. Учасники цивільного процесу.

Роль правосуддя з цивільних справ в умовах перебудови і оновлення суспільних відносин. Форми захисту прав і законних інтересів громадян і організацій. Поняття цивільного процесуального права. Предмет, метод, система цивільного процесуального права. Співвідношення цивільного процесуального права з цивільним, сімейним, трудовим, земельним, державним і адміністративним правом, кримінальним процесуальним правом, організацією суду і прокуратури. Джерела цивільного процесуального права. Цивільнопроцесуальні норми, їх структура. Дія їх у часі і просторі. Поняття цивільного судочинства (процес) і його завдання. Види цивільного судочинства. Принципи як світоглядний елемент формування цивільного процесуального права. Поняття сторін в цивільному процесі. Цивільна процесуальна правоздатність. Цивільна процесуальна дієздатність. Характеристика прав і обов'язків сторін. Процесуальна співучасть. Процесуальне правонаступництво (поняття і підстави).

Тема 10. Цивільні процесуальні строки

Поняття процесуальних строків і їх значення. Види процесуальних строків. Наслідки пропуску процесуальних строків. Обчислення процесуальних строків. Порядок продовження і поновлення процесуальних строків. Строки розгляду цивільних справ. Закінчення та зупинення процесуальних строків.

Тема 11. Докази і доказування в цивільному процесі

Поняття і мета судового доказування. Поняття судового доказу. Докази і засоби доказування. Поняття предмету доказування. Визначення предмету доказування по конкретних цивільних справах. Підстави звільнення від доказування. Розподіл між сторонами обов'язку по доказуванню. Класифікація доказів: первісні і похідні; прямі і побічні; усні і письмові; особисті і речові. Незалежність доказів і допустимість засобів доказування. Оцінка доказів. Засоби доказування. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Показання свідків. Процесуальний порядок допиту свідків. Права і обов'язки свідків. Письмові докази. Види письмових доказів (за змістом і формою). Речові докази. Відмінність речових доказів від письмових. Порядок подання речових доказів і їх зберігання. Огляд речових доказів, що швидко псуються. Експертиза. Підстави для проведення експертизи. Порядок призначення і проведення експертизи. Висновок експерта та його зміст. Процесуальні права та обов'язки експерта. Додаткова і повторна експертиза.

Тема 12. Пред'явлення позову. Відкриття провадження по справі. Судовий та заочний розгляд справи. Наказне провадження. Окреме провадження. Перегляд рішень та ухвал суду.

Пред'явлення позову. Позовна заява, її форми та зміст. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви. Відкриття провадження по справі. Зустрічний позов. Форма і зміст зустрічної позовної заяви. Позов третьої особи із самостійними вимогами щодо предмета позову. Об'єднання і роз'єднання позовів. Значення судового розгляду. Роль головуючого у керівництві судовим розглядом справи.

Строки розгляду справ. Зміст судового розгляду. Відкриття судового засідання. Підготовча частина судового розгляду. Розгляд справи по суті. Судові дебати. Постановлення і оголошення судового рішення. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення заяви без розгляду. Умови проведення заочного розгляду справи. Форма і зміст заочного рішення. Перегляд заочного рішення. Скасування та оскарження заочного рішення

Тема 13. Наказне та окреме провадження

Поняття і суть наказного провадження. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ. Підсудність справ наказного провадження. Заява про видачу судового наказу: форма, зміст, відмова у прийнятті, порядок її розгляду. Зміст судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили. Скасування судового наказу. Поняття і суть окремого провадження. Порядок розгляду справ окремого провадження.

Тема 14. Перегляд рішень та ухвал суду.

Оскарження і перевірка судових рішень і ухвал в судах апеляційної інстанції. Перегляд судових рішень в касаційному порядку. Перегляд рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами та виключними обставинами. Виконавче провадження.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Цивільне право та цивільний процес» (денна форма навчання)

Тема	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Загальні положення цивільного права України. Речові права.					
Тема 1. Цивільне право в системі права України. Цивільне законодавство.	2	1	10	2	Поточне опитування, розв'язання правових ситуацій
Тема 2. Правочини. Строки. Позовна давність.	2	1	8		
Тема 3. Право власності та інші речові права на чуже майно. Право інтелектуальної власності.	2	1	10		
Змістовий модуль 2. Зобов'язальне право. Окремі види договірних зобов'язань. Недоговірні зобов'язання.					
Тема 4. Загальні положення про цивільноправовий договір.	2	1	8	2	Поточне опитування, захист есе
Тема 5. Загальна характеристика договорів про передачу майна у власність та у користування.	2	1	10		
Тема 6. Договори про виконання робіт та надання послуг.	2	1	4		
Тема 7. Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського рахунка. Договір банківського вкладу. Договір факторингу.	2	1	4		
Тема 8. Зобов'язання із заподіяння шкоди.	2	1	8		
Змістовий модуль 3. Поняття, предмет, система і принципи цивільного процесуального права.					
Тема 9. Предмет і система науки цивільного процесуального права. Учасники цивільного процесу.	2	1	10	2	Поточне опитування, захист індивідуального завдання
Тема 10. Цивільні процесуальні строки.	2	1	10		
Тема 11. Докази і доказування в цивільному процесі.	2	1	8		
Тема 12. Пред'явлення позову. Відкриття провадження по справі. Судовий та заочний розгляд справи.	2	1	9		
Тема 13. Наказне та окреме провадження.	2				
Тема 14. Перегляд рішень та ухвал суду.	2				
Загальна кількість годин	28	14	99	6	

**Тематика практичних занять
з дисципліни «Цивільне право та цивільний процес»**

Практичне заняття 1. Співвідношення публічного та приватного права. Цивільне право як приватне право. Предмет цивільного права. Поняття та особливості цивільних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин. Елементи цивільних правовідносин. Метод цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права. Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Система цивільного законодавства. Дія цивільного законодавства у часі, просторі, за колом осіб. Застосування цивільного законодавства за аналогією. Суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин. Поняття правочину. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма правочину. Державна реєстрація правочину. Зміст правочину. Поняття недійсного правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Поняття та види строків у цивільному праві. Строки та терміни. Позовна давність. Відмінність позовної давності від інших строків в цивільному праві. Види позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення, переривання та поновлення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Практичне заняття 2. Поняття права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Зміст права власності. Форми права власності. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Право приватної власності фізичних осіб. Право приватної власності юридичних осіб. Право державної власності. Право комунальної власності. Право спільної власності. Поняття, види та ознаки речових прав на чуже майно. Володіння чужим майном. Поняття та види сервітутів. Емфітевзис та суперфіцій. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права. Право інтелектуальної власності на винаходи, корисну модель, промисловий зразок. Право інтелектуальної власності на комерційні позначення. Поняття та значення договору. Принципи договірної права. Зміст договору. Форма цивільно-правового договору. Види договору. Укладення, зміна та розірвання договору.

Практичне заняття 3. Загальні положення про підряд. Побутовий підряд. Будівельний підряд. Підряд на проектні та пошукові роботи. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Загальні положення про договір про надання послуг. Договори перевезення. Договір зберігання. Договір страхування. Договір доручення. Договір комісії. Договір консигнації. Договір управління майном.

Практичне заняття 4. Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського рахунка. Договір банківського вкладу. Банківська таємниця. Поняття договору факторингу. Поняття та особливості зобов'язання із заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання). Підстави та умови виникнення зобов'язань із заподіяння шкоди. Підстави звільнення від обов'язку із відшкодування шкоди. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування їх посадовими особами. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду. Відшкодування шкоди завданої внаслідок вчинення злочину.

Практичне заняття 5. Роль правосуддя з цивільних справ в умовах перебудови і оновлення суспільних відносин. Форми захисту прав і законних інтересів громадян і організацій. Поняття цивільного процесуального права. Предмет, метод, система цивільного процесуального права. Співвідношення цивільного процесуального права з цивільним, сімейним, трудовим, земельним, державним і адміністративним правом, кримінальним процесуальним правом, організацією суду і прокуратури. Джерела цивільного процесуального права.

Цивільнопроцесуальні норми, їх структура. Дія їх у часі і просторі. Поняття цивільного судочинства (процес) і його завдання. Види цивільного судочинства. Принципи як світоглядний елемент формування цивільного процесуального права. Поняття сторін в цивільному процесі. Цивільна процесуальна правоздатність. Цивільна процесуальна дієздатність. Характеристика прав і обов'язків сторін. Процесуальна співучасть. Процесуальне правонаступництво (поняття і підстави). Поняття процесуальних строків і їх значення. Види процесуальних строків. Наслідки пропуску процесуальних строків. Обчислення процесуальних строків. Порядок продовження і поновлення процесуальних строків. Строки розгляду цивільних справ. Закінчення та зупинення процесуальних строків.

Практичне заняття 6.

Поняття і мета судового доказування. Поняття судового доказу. Докази і засоби доказування. Поняття предмету доказування. Визначення предмету доказування по конкретних цивільних справах. Підстави звільнення від доказування. Розподіл між сторонами обов'язку по доказуванню. Класифікація доказів: первісні і похідні; прямі і побічні; усні і письмові; особисті і речові. Незалежність доказів і допустимість засобів доказування. Оцінка доказів. Засоби доказування. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Показання свідків. Письмові докази. Види письмових доказів (за змістом і формою). Речові докази. Порядок подання речових доказів і їх зберігання. Огляд речових доказів, що швидко псуються. Експертиза. Додаткова і повторна експертиза. Пред'явлення позову. Позовна заява, її форми та зміст. Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви. Відкриття провадження по справі. Зустрічний позов. Форма і зміст зустрічної позовної заяви. Позов третьої особи із самостійними вимогами щодо предмету позову. Об'єднання і роз'єднання позовів. Значення судового розгляду. Роль головуючого у керівництві судовим розглядом справи. Строки розгляду справ. Зміст судового розгляду. Відкриття судового засідання. Підготовча частина судового розгляду. Розгляд справи по суті. Судові дебати. Постановлення і оголошення судового рішення. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення заяви без розгляду. Умови проведення заочного розгляду справи. Форма і зміст заочного рішення. Перегляд заочного рішення. Скасування та оскарження заочного рішення

Практичне заняття 7. Поняття і суть наказного провадження. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ. Підсудність справ наказного провадження. Заява про видачу судового наказу: форма, зміст, відмова у прийнятті, порядок її розгляду. Зміст судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили. Скасування судового наказу. Поняття і суть окремого провадження. Порядок розгляду справ окремого провадження. Оскарження і перевірка судових рішень і ухвал в судах апеляційної інстанції. Перегляд судових рішень в касаційному порядку. Перегляд рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами та виключними обставинами. Виконавче провадження.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. КПІЗ студенти виконують самостійно під керівництвом викладачів. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь, навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

Пропоновані теоретичні питання КПІЗ

1. Кредитний договір.
2. Договір банківського вкладу.
3. Ліцензійний договір.
4. Договір банківського рахунку.
5. Договір факторингу.
6. Спадковий договір.
7. Договір перевезення пасажирів та багажу.
8. Договір транспортного експедирування.
9. Договір складського зберігання.
10. Договір страхування.
11. Договір доручення.
12. Договір комісії.
13. Договір поставки.
14. Договір контрактації сільськогосподарської продукції.
15. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
16. Договір міни.
17. Договір дарування.
18. Договір ренти.
19. Договір довічного утримання (догляду).
20. Договір прокату.
21. Договір найму земельної ділянки.
22. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди.
23. Договір найму транспортного засобу.
24. Договір найму житла.
25. Договір позики.
26. Договір побутового підряду.
27. Договір будівельного підряду.
28. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.
29. Договір на виконання науково-дослідних та технологічних робіт.
30. Договір перевезення вантажу.
31. Поняття цивільного процесуального права і його значення.
32. Місце цивільного процесуального права в правовій системі України.
33. Джерела цивільного процесуального права і межі його дії.
34. Цивільне судочинство і його стадії.
35. Наука цивільного процесуального права.
36. Цивільне право та цивільний процес в іноземних державах.
37. Поняття принципів цивільного процесуального права і їх значення.
38. Система принципів і їх класифікація.
39. Принципи, які закріплені Конституцією України.
40. Принципи, закріплені законодавством про судочинство.
41. Поняття цивільних процесуальних правовідносин. Підстави і передумови їх виникнення.
42. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
43. Об'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
44. Зміст цивільних процесуальних правовідносин.
45. Поняття сторін у цивільному процесі, їх процесуальні права і обов'язки.
46. Процесуальна співучасть.
47. Заміна неналежного відповідача.

48. Процесуальне правонаступництво.
49. Участь сторін у цивільному процесі іноземних держав.
50. Поняття і види третіх осіб.
51. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору.
52. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору.
53. Участь третіх осіб в цивільному процесі іноземних держав.
54. Мета, підстави і процесуальні форми участі.
55. Завдання органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб в цивільному процесі.
56. Форми участі даних осіб у цивільному процесі.
57. Поняття та значення процесуального представництва.
58. Види процесуального представництва.
59. Повноваження представника.
60. Процесуально-правове становище представника в провадженні цивільних справ.
61. Поняття та види витрат та їх значення.
62. Судовий збір.
63. Витрати, пов'язані з розглядом справи у суді.
64. Розподіл та відшкодування понесених витрат у справі.
65. Поняття і види заходів процесуального примусу.
66. Поняття, значення і види процесуальних строків.
67. Обчислення, зупинення, продовження, поновлення процесуальних строків.
68. Наслідки пропуску процесуальних строків.
69. Поняття і види доказів.
70. Належність та допустимість доказів.
71. Доказування.
72. Засоби доказування.
73. Забезпечення доказів.
74. Поняття і види підсудності.
75. Наслідки порушення правил про підсудність.
76. Зміна підсудності.
77. Позов – процесуальний засіб порушення цивільних справ в суді
78. Об'єднання і роз'єднання позовів.
79. Процесуальні засоби, що забезпечують відповідачу захист своїх інтересів проти позову.
80. Зміни в позовному спорі.
81. Дії суду після відкриття провадження у справі.
82. Заперечення відповідача проти позову.
83. Підготовче судове засідання.
84. Забезпечення позову: загальна характеристика та види. Зустрічне забезпечення.
85. Призначення справи до розгляду.
86. Судове засідання – процесуальна форма розгляду цивільних справ.
87. Малозначні справ, спрощене позовне провадження.
88. Заочний розгляд справи.
89. Поняття і види судових рішень.
90. Суть судового рішення.
91. Вимоги до судового рішення.
92. Додаткове рішення суду.
93. виправлення недоліків рішення судом, що його постановив.
94. Роз'яснення рішення.

95. Законна сила рішення.
96. Фіксування судового засідання технічними засобами.
97. Журнал судового засідання, як спосіб фіксування судового засідання.
98. Протоколи про окремі процесуальні дії.
99. Зауваження щодо технічного запису судового засідання, журналу судового засідання та їх розгляд.
100. Суть і значення окремого провадження.
101. Процесуальний порядок розгляду справ окремого провадження.
102. Визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи.
103. Визнання громадянина безвісно відсутнім або оголошення його померлим.
104. Усиновлення дітей.
105. Встановлення фактів, що мають юридичне значення.
106. Відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі.
107. Надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності.
108. Передача безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність.
109. Визнання спадщини відумерлою.
110. Надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку.
111. Примусова госпіталізація до протитуберкульозного закладу.
112. Поняття і суть наказного провадження.
113. Підсудність справ наказного провадження. 114. Судовий наказ.
115. Поняття та завдання апеляційного провадження.
116. Право на апеляційне оскарження.
117. Порядок подачі апеляційної скарги.
118. Порядок розгляду справ у суді апеляційної інстанції.
119. Повноваження суду апеляційної інстанції.
120. Рішення суду апеляційної інстанції.
121. Апеляційне оскарження ухвал суду першої інстанції.
122. Поняття і завдання касаційного провадження.
123. Право на касаційне оскарження та порядок його здійснення. 124. Розгляд касаційних скарг колегією суддів.
125. Порядок розгляду касаційних скарг складом судової палати.
126. Повноваження суду касаційної інстанції.
127. Поняття і завдання перегляду рішень, що набрали законної сили, у зв'язку з винятковими обставинами.
128. Підстави перегляду.
129. Строк подання скарг про перегляд.
130. Порядок провадження у зв'язку з винятковими обставинами.
131. Повноваження касаційного суду при розгляді справи у зв'язку з винятковими обставинами.
132. Поняття і завдання перегляду рішень ухвал суду у зв'язку з нововиявленими обставинами.
133. Підстави перегляду.
134. Строк подання заяв про перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами.
135. Форма і зміст заяви про перегляд.
136. Порядок розгляду заяви про перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами.
137. Виконання судових постанов – одна із стадій судового процесу.
138. Звернення судового рішення до виконання.
139. Відстрочка або розстрочка виконання, зміна способу і порядку виконання рішення.

140. Виконання рішень судів.
141. Мирова угода і відмова від примусового виконання.
142. Поворот виконання.
143. Порядок подання скарги та строк звернення зі скаргою.
144. Процесуальний порядок розгляду скарги.
145. Ухвала суду за скаргою.
146. Виконання ухвали суду.
147. Право на звернення із скаргою на дії або бездіяльність державного виконавця.
148. Господарські суди України.
149. Порядок розгляду скарги та судове рішення.
150. Умови визнання та виконання іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню.
151. Вимоги до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду.
152. Процесуальний порядок розгляду клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду.
153. Ухвала про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду.
154. Звернення до примусового виконання рішення іноземного суду.
155. Умови визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню. 156. Процесуальний порядок розгляду клопотання про визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню.

Оцінка за КПЗ є обов'язковим компонентом до залікового кредиту і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

7. Тематика самостійної роботи з дисципліни «Цивільне право та цивільний процес»

1. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин.
2. Елементи цивільних правовідносин.
3. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства.
4. Система цивільного законодавства.
5. Дія цивільного законодавства у часі, просторі, за колом осіб.
6. Застосування цивільного законодавства за аналогією.
7. Поняття та види цивільної дієздатності.
8. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи.
9. Визнання фізичної особи недієздатною.
10. Види юридичних осіб.
11. Порядок і способи утворення юридичних осіб.
12. Припинення діяльності юридичної особи.
13. Випадки участі держави у цивільних правовідносинах.
14. Особливості участі територіальних громад у цивільних правовідносинах.
15. Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин.
16. Початок перебігу позовної давності.
17. Зупинення, переривання та поновлення позовної давності.
18. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
19. Подальше зміцнення законності, вдосконалення законодавства з метою охорони прав особи.

20. Роль правосуддя з цивільних справ в умовах перебудови і оновлення суспільних відносин.
21. Співвідношення цивільного процесуального права з цивільним, сімейним, трудовим, земельним, державним і адміністративним правом, кримінальним процесуальним правом, організацією суду і прокуратури.
22. Предмет науки цивільного процесуального права.
23. Система науки цивільного процесуального права.
24. Принципи як світоглядний елемент формування цивільного процесуального права.
25. Поняття принципів цивільного процесуального права та їх значення.
26. Система принципів цивільного процесуального права.
27. Проблеми класифікації принципів цивільного процесуального права.
28. Колегіальність та одноособовість розгляду цивільних справ.
29. Незалежність суддів і підкорення тільки закону.
30. Рівність громадян перед законом і судом.
31. Принцип гласності.
32. Національна мова судочинства.
33. Галузеві принципи цивільного процесуального права.
34. Принципи диспозитивності, змагальності, процесуальної рівності сторін, усності, безпосередності, їх характеристика.
35. Взаємний зв'язок і взаємозалежність принципів цивільного процесуального права.
36. Незалежність доказів і допустимість засобів доказування.
37. Оцінка доказів. Засоби доказування.
38. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників.
39. Показання свідків.
40. Процесуальний порядок допиту свідків.
41. Права і обов'язки свідків.
42. Письмові докази.
43. Види письмових доказів (за змістом і формою).
44. Речові докази.
45. Відмінність речових доказів від письмових.
46. Порядок подання речових доказів і їх зберігання.
47. Огляд речових доказів, що швидко псуються.
48. Експертиза. Підстави для проведення експертизи.
49. Порядок призначення і проведення експертизи.
50. Висновок експерта та його зміст.
51. Процесуальні права та обов'язки експерта.
52. Додаткова і повторна експертиза.
53. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.
54. Підсудність справ наказного провадження.
55. Заява про видачу судового наказу: форма, зміст, відмова у прийнятті, порядок її розгляду.
56. Зміст судового наказу.
57. Набрання судовим наказом законної сили.
58. Скасування судового наказу.
59. Поняття і суть окремого провадження.
60. Порядок розгляду справ окремого провадження.

Організація і проведення тренінгу

Тренінг (англ. *training*) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. *to train* — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу з дисципліни «Цивільне право та цивільний процес»

1. Міжнародний комерційний арбітраж.
2. Компетенції Верховного суду.

8. Методи навчання.

У навчальному процесі застосовуються лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття; самостійна робота; виконання КПЗ.

Методи оцінювання.

У процесі вивчення дисципліни «Цивільне право та цивільний процес» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання КПЗ;
- оцінювання тренінгу;
- ректорська контрольна робота;
- підсумковий залік (лише для студентів заочної форми навчання).

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Цивільне право та цивільний процес» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30%	40%	30%	100%
Поточне опитування (робота) на заняттях (теми 1-7) по 5 балів за тему – мах. 35 балів Модульна робота – 65 балів	Підготовка есе – 40 балів. Захист есе – 40 балів. Виконання індивідуальних завдань – 20 балів	Поточне опитування (робота) на заняттях (теми 8-14) по 5 балів за тему – мах. 35 балів Модульна робота – 65 балів	

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10.Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№ п/п	Наменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-14
2.	Москалюк Н.Б. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Цивільне право та цивільний процес». Тернопіль, 2023. 35 с.	1-14

**РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ
НОРМАТИВНІ АКТИ**

1. Конституція України від 28 червня 1996р. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 03.09.2020)
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

ЛІТЕРАТУРА Основна:

1. Аксютіна, А.В. Нестерцова-Собакарь, О.В., Косяченко, К.Е. Поклонська, О.Ю. Цивільне право: особлива частина. Практикум : навч. посіб. / кол. авт. – Дніпро : Видавець Біла К.О., 2021. – 264 с.
2. Парасюк М.В. Цивільне право України (особлива частина) (у схемах та таблицях): навчальний посібник / М.В.Парасюк, В.М. Парасюк, Н.М. Грабар. - Львів: Растр-7, 2021. - 467 с.
3. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіряк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
4. Цивільне право (Частина 1) : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / О. В. Манжосова, І. Б. Факас, П. П. Латковський, Я. С. Мошинська. - Чернівці, 2021. - 112 с.
5. Цивільне право та процес: підготовка до іспиту : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р. (кер.), Юнін О. С., Круглова О. О. та ін.] – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – Ч. 1. – 295 с.

6. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.
7. Цивільне право України (Загальна частина) : навчально-методичний посібник. Полтава : ПНП, 2020. 199 с.
8. Цивільне право України (особлива частина) [Електронний ресурс] : комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право», спеціалізацій: «Господарське та адміністративне право і процес», «Інформаційне право та право інтелектуальної власності» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. Д. О. Маріц. – Електронні текстові дані (1 файл: 176 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 101 с.
9. Цивільне право України : навч. посіб. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико. – Харків : Право, 2021. – 396 с.
10. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. – Вид. 6-те, перероб. – Харків : Право, 2022. – 220 с.

Додаткова:

1. Дзера І. Деякі питання визнання права власності за статтею 392 Цивільного кодексу України. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 19-24.
2. Комасюк І. Незаконне позбавлення дієздатності на підставі психічного захворювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 41-46.
3. Корнієнкова К. Право спільної сумісної власності подружжя. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 4. С. 41-44.
4. Майданік Н.Р. Загальні положення методології вирішення цивільного спору судом. *Приватне право і підприємництво*. 2019. Вип. 19. С. 38-42.
5. Максимова М.К. and Ф.Ф. Маймур. Правовий захист раціоналізаторських пропозицій. The 19 th International scientific and practical conference «SCIENTIFIC BASES OF SOLVING OF THE MODERN TASKS»(1-2 June, 2020). Frankfurt am Main, Germany 2020. 416 p.
6. Малозначні справи в цивільному провадженні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2019. № 2. С. 26-28.
7. Менюк Д.О. Виключні обставини як новела цивільного процесуального законодавства України. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 465-473.
8. Музичук К.С. Демократичні основи судочинства (аспект інформаційних прав і свобод людини): монографія; Ін-т законодав. передбачень та прав. експертизи. Луцьк: ВежаДрук, 2019. 527 с.
9. Некіт К. Деякі дискусійні аспекти підстав виникнення права приватної власності. *Юридичний вісник*. №2. 2020. С. 93-99.
10. Нестор Н.В. Наслідки ухилення від участі в експертизі в цивільному судочинстві: практичний аспект. *Криміналістика і судова експертиза*. 2020. Вип. 65. С. 64-72.
11. Нестор Я.В. Конституційні принципи здійснення судочинства в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.02; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 18 с.
12. Новікова Н.А. Показання свідків у цивільному процесі: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака. Київ, 2018. 20 с.
13. Піддубний О.Ю. До питання про розмежування цивільних і господарських договорів і його вплив на інші види договорів. *Прикарпатський юридичний вісник*. № 2 (31). 2020. С. 48-51.
14. Помазанов А. В. Касаційне провадження у цивільному процесі України в контексті міжнародних стандартів судочинства. *Приватне право і підприємництво*. 2018. Вип. 18. С. 8486.

15. Попова С. Поняття та ознаки особистих немайнових право юридичних осіб: поняття теорії. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 4. С. 64-68.
16. Принципи цивільного, господарського та адміністративного судочинства: монографія / І. І. Брус та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Козьякова І. М.; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. - Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2018. 257 с.
17. Приходько В. Ю. Виконання судових рішень як стадія цивільного процесу. *Журнал східноєвропейського права*. 2020. № 72. С. 53-60.
18. Проблемні питання правоохоронної та правозахисної діяльності в контексті євроінтеграційних тенденцій: матеріали міжнародної курсантсько-студентської науковопрактичної конференції (Одеса, 31 березня 2018 р.) за заг. ред. В.П. Маковія, Р.Ю.Мамедова, В.М. Парасюка. Одеса, ОДУВС, 2018. 322 с.
19. Саградян М. Цивільна дієздатність фізичної особи в Україні та зарубіжних країнах. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. - № 4. – С. 69-73.
20. Симбірська Є. В. Теорія доказування у цивільному судочинстві: сучасний правовий вимір. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2019. № 2. С. 98-104.
21. Скрипник В. Донорські органи як об'єкти цивільних правовідносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 62-67.
22. Скрипник Р. Речі, обмежені в цивільному обороті, як об'єкти цивільних прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 1. С. 36-40.
23. Ханік-Посполітак Р. Ю. Представництво в цивільному процесі за новим Цивільним процесуальним кодексом України. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2018. Т.1. С. 5054. 24. Цувіна Т. А. Роль верховних судів: у пошуках балансу приватних та публічних інтересів у цивільному судочинстві. *Проблеми законності*. 2020. 40 Вип. 148. С. 52-65.
25. Шевчишин О. Правосуб'єктність неповнолітніх осіб як передумова дійсності правочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 4. С. 74-79.
26. Штефан А. С. Висновок експерта у цивільному судочинстві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 2. С. 16-28.
27. Штефан А.С. Доказування у цивільному судочинстві: процесуальний, розумовий і пізнавальний аспекти. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 6. С. 37-44.